

Інформація щодо освітнього процесу за кордоном (в частині вимоги для іноземних громадян забезпечувати навчання дітей у місцевих закладах загальної середньої освіти):

1. Австралія

Система освіти в Австралії є 12-ти річною, середня освіта - обов'язкова з 6-річного віку, більшість дітей починає навчатися з 4,5 років (підготовчий курс). Відповідно до законодавства діти повинні закінчити 10-ий рік навчання, а також навчатися чи відвідувати навчальні курси до досягнення ними 17-ти річного віку. Більшу частину учбових закладів – близько 70-71% – складають державні школи.

Система освіти в Новій Зеландії також 12-ти річна, середня освіта - обов'язкова з 6-річного віку, хоча дитина повинна відвідувати школу з 5-ти річного до 16-ти річного віку.

2. Республіка Австрія

Відповідно до чинного законодавства Республіки Австрія, шкільна освіта є обов'язковою для всіх дітей, які постійно перебувають на території країни, незалежно від їхнього громадянства або статусу проживання. Обов'язкове шкільне навчання триває дев'ять років і починається, як правило, з шестирічного віку.

Це означає, що українські діти шкільного віку, які тимчасово проживають в Австрії у зв'язку з війною в Україні, зобов'язані відвідувати місцеві заклади загальної середньої освіти. У більшості випадків вони зараховуються до так званих "підготовчих класів" (Vorbereitungsklassen), де отримують додаткову мовну підтримку для інтеграції в освітню систему Австрії.

Крім того, австрійська система освіти передбачає можливість вивчення рідної мови як частини інтеграційної підтримки. Такий формат відомий як Erstsprachenunterricht (навчання рідною мовою). Він реалізується за умови наявності достатньої кількості учнів однієї мовної групи та відповідного викладацького персоналу. У кількох федеральних землях Австрії, зокрема у Відні, організовано викладання української мови як рідної для учнів з України.

Австрія належить до країн, у яких навчання дітей-іноземців у місцевих школах є обов'язковою вимогою в рамках державної політики інтеграції, з урахуванням потреб у підтримці рідної мови.

3. Республіка Албанія

В Республіці Албанія відсутні обов'язкової вимоги для іноземних громадян навчати дітей у місцевих закладах загальної середньої освіти.

З метою забезпечення освітніх потреб українських дітей, які перебувають на території Албанії Міністерство освіти та спорту Республіки Албанія гарантувало забезпечення права українських учнів та вихованців, які перебувають в Албанії в рамках тимчасового захисту, право на здобуття освіти. Відповідне рішення батьки приймають на власний розсуд.

4. Алжир

В Алжирі відсутні обов'язкові вимоги для іноземних громадян щодо навчання їхніх дітей у місцевих закладах загальної середньої освіти.

5. Республіка Ангола

Відповідно до Декрету (Указу) Президента Республіки Ангола № 17/16 від 11 жовтня 2016 року (зі змінами), навчання дітей у закладах початкової освіти (1-6 класи) та першого циклу середньої освіти (7–9 класи) є обов'язковою вимогою.

Щодо іноземних громадян, в президентському Декреті № 37/23 від 9 лютого 2023 року зазначено, що в Анголі дозволено функціонування навчальних закладів

іноземних держав (так званих консульських шкіл при дипломатичних чи консульських місіях), а також міжнародних шкіл, які можуть викладати за навчальними планами інших країн. Важливо, що ці школи зобов'язані включати до своїх програм обов'язкове вивчення португальської мови, літератури Анголи, історії та географії Анголи, сприяючи соціокультурній інтеграції учнів.

Разом з тим, у чинному законодавстві Республіки Ангола відсутні норми, що містять чіткі вимоги щодо обов'язковості відвідування місцевих закладів загальної середньої освіти дітьми іноземних громадян.

6. Аргентинська Республіка

Згідно з аргентинським законодавством базова та середня освіта є обов'язковими для всіх дітей, незалежно від їхнього громадянства чи міграційного статусу.

Відповідно до статті 16 Закону про національну освіту № 26.206, шкільна освіта є обов'язковою для всіх дітей, які проживають на території Аргентини. Обов'язкове навчання охоплює період від 4 років (рівень дошкільної освіти) до завершення середньої освіти.

Крім того, стаття 143 цього ж закону гарантує доступ до освіти для всіх осіб, включаючи мігрантів без національного документа посвідчення особи (DNI).

7. Королівство Бельгія

Законом Бельгії «Про обов'язкову освіту» від 29 червня 1983 року (з правками від 27 травня 2022 року) регулюються питання обов'язковості навчання, як для бельгійців, так і для іноземців. Зокрема, статтю 1 згаданого Закону визначено:

§ 1. Неповнолітня особа підлягає обов'язковому навчанню упродовж сумарного строку тринадцяти років, починаючи з року, коли їй виповнюється п'ять років, і закінчується в рік, коли вона досягає вісімнадцятиріччя.

§ 2. Виховання і навчання, що надаються неповнолітньому, який підлягає обов'язковому навчанню, повинні сприяти його освіті та підготовці до здійснення професійної діяльності.

§ 3. Неповнолітній, який успішно закінчив повну середню освіту, більше не підлягає обов'язковому навчанню.

§ 4. У порядку відступу від положень § 1 неповнолітній, який підлягає обов'язковому навчанню, після отримання висновку керівника школи та компетентного психолого-медико-соціального центру може:

- 1) відвідувати перший рік початкової освіти з п'яти років;
- 2) відвідувати дитячий садок упродовж першого року обов'язкової освіти, і в цьому випадку особа зобов'язана регулярно відвідувати школу;
- 3) відвідувати початкову школу упродовж восьми років, і в цьому випадку особа може бути прийнята на восьмому році навчання до шостого класу.

§ 5. Особи, наділені батьківськими повноваженнями або які беруть під опіку де-юре або де-факто неповнолітню особу, яка підлягає обов'язковому навчанню, виконують свої зобов'язання щодо обов'язкового навчання.

§ 6. Обов'язкова шкільна освіта може бути також забезпечена шляхом надання домашньої освіти, за умови, що вона відповідає вимогам, встановленим Королем бельгійців.

§ 7. На неповнолітнього іноземного громадянина, який іммігрує одночасно з особами, наділеними батьківськими повноваженнями або, які беруть на себе опіку над ним, поширюються вищезазначені положення з шістдесятого дня після дня, коли вищезазначені особи були зареєстровані в реєстрі іноземців або в реєстрі населення муніципалітету (комуни) свого проживання.

8. Республіка Білорусь

Відповідно до п. 5 статті 3 Кодексу Республіки Білорусь про освіту від 13.01.2011 № 243-3, іноземні громадяни та особи без громадянства, що постійно проживають в Республіці Білорусь (РБ), іноземні громадяни та особи без громадянства, які самі або їх родичі по прямій висхідній лінії народились або проживали на території сучасної РБ, постійно проживаючи на території іноземних держав, а також іноземні громадяни та особи без громадянства, яким надано статус біженця або притулок в РБ, мають рівне з громадянами РБ право на освіту, якщо інше не встановлено міжнародними договорами РБ.

Неповнолітні іноземні громадяни та особи без громадянства, які тимчасово проживають в РБ, а також неповнолітні іноземні громадяни та особи без громадянства, яким надано статус біженця, додатковий захист або притулок в РБ або які подають клопотання про надання статусу біженця, додаткового захисту або притулку в РБ, мають право на дошкільну, загальну середню та спеціальну освіту нарівні з неповнолітніми громадянами Республіки Білорусь.

В РБ відсутня обов'язкова вимога для іноземних громадян навчання дітей у місцевих закладах загальної середньої освіти.

9. Республіка Болгарія

В Республіці Болгарія відсутня вимога для іноземців щодо обов'язковості навчання в місцевих закладах середньої освіти.

Разом з тим, у 2024-2025 рр. зафіксовано стрімке зростання кількості українських дітей, що інтегровані до болгарської системи середньої освіти, за даними МОН Болгарії, понад 6,5 тис дітей шкільного віку навчаються у болгарських школах. В місцях компактного проживання українців, де освітня інфраструктура не дозволяє забезпечити доступ до навчання, з вересня 2024 р.

10. Велика Британія

Велика Британія входить до переліку держав, в яких навчання у закладах загальної середньої освіти іноземних громадян є обов'язковим, зокрема, це регулюється одним з фундаментальних нормативних актів, що встановлює правові рамки функціонування системи освіти в Англії та Уельсі – Education Act 1996 (<https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1996/56/contents>). Цей закон визначає обов'язок батьків забезпечити освіту для дітей незалежно від громадянства чи імміграційного статусу, зокрема, положеннями секції 7 Акту визначено наступне:

«Обов'язок батьків забезпечити освіту дітей обов'язкового шкільного віку.

Батьки кожної дитини обов'язкового шкільного віку зобов'язані забезпечити їй ефективну освіту за денною формою навчання, що відповідає (а) її віку, здібностям і схильностям, та (б) будь-яким особливим освітнім потребам (у випадку дитини, яка проживає на території місцевої влади в Англії) або потребам у додатковому навчанні (у випадку дитини, яка проживає на території місцевої влади в Уельсі)], які вона може мати, або шляхом регулярного відвідування школи, або в інший спосіб». Таким чином, батька також надається право обирати форму освіти для своєї дитини (відвідування навчального закладу або домашнє навчання)».

При цьому, не існує винятків для дітей, які є іноземцями або нелегальними мігрантами, оскільки якщо дитина проживає на території Сполученого Королівства, вона зобов'язана здобувати освіту. Місцева влада не перевіряє імміграційний статус дитини, але, якщо дитина фактично проживає у Великій Британії, вона має підлягати навчанню.

Відповідно до британської системи освіти місцеві органи влади мають повноваження здійснювати контроль над навчальним процесом, зокрема, забезпечують перевірку, чи дитина здобуває освіту (зареєстрована або у школі, або на домашньому навчанні); у разі, якщо дитина не зарахована до системи загальної

середньої освіти, місцеві органи влади здійснюють перевірку. Це стосується дітей, у тому числі, які нещодавно прибули до країни і навіть тих, які не мають документів.

Якщо батьки обирають домашнє навчання для своєї дитини, вони не зобов'язані дотримуватися британської навчальної програми, але така освіта має бути «ефективною», у зв'язку з чим місцева влада робить запит про отримання відповідних доказів (плани, приклади робіт, проводять співбесіду).

Якщо у представників місцевої влади є підстави вважати, що освіта не надається належним чином, батькам надсилається офіційне повідомлення з проханням надати розгорнуту інформацію про освіту, яку отримує дитина. У разі відсутності задовільної інформації, місцева влада може видати т.зв. «School Attendance Order» (офіційний документ, який зобов'язує батьків влаштувати дитину до конкретної школи, вказаної в ордері). Ігнорування згаданого ордеру може притягнути батьків до відповідальності – від штрафу до 1000 фунтів ст. до судового переслідування.

Крім цього, додатковим офіційним документом, що регулює заходи місцевої влади по відношенню до дітей, які не перебувають у системі освіти (у тому числі іноземці), є Children Missing Education (CME) statutory guidance (<https://bit.ly/3FWJHSI>), метою якого є забезпечити, щоб жодна дитина не випала з системи освіти (незалежно від громадянства, імміграційного статусу, обставин сім'ї). Відповідно до цього документа, місцеві органи влади зобов'язуються за допомогою реєстрів шкіл, даних з охорони здоров'я та служб захисту виявляти дітей, які «випали» з системи освіти; розслідувати ситуації та допомагати родині зарахувати дитину до школи. CME не є кримінальним інструментом, але зобов'язує органи влади діяти, щоб усі діти мали доступ до освіти.

Рекомендації Хоум Офісу ВБ під назвою «Public Funds» підтверджують рівний доступ до освіти для всіх дітей, зокрема, для осіб з певним імміграційним статусом.

Також важливим документом у системі освіти є School Admissions Code (<https://bit.ly/42jePTD>), яким встановлені обов'язкові правила щодо прийому учнів (включно з дітьми, які прибули до Великої Британії) до школи, права батьків та дітей при вступі до школи (застосовується до всіх державних шкіл в Англії). Відповідно до цього порядку «діти іноземців, біженців або тимчасових мешканців мають таке ж право на вступ до школи, як і громадяни Британії»; відмова на підставі відсутності документів або «немісцевий» - є незаконною.

Таким чином, у Великій Британії навчання у закладах середньої освіти є обов'язковим для всіх дітей у віці від 5 до 16 років незалежно від громадянства дитини, імміграційного статусу, місця народження.

11. Республіка Вірменія

Законом Республіки Вірменія «Про освіту» не передбачено обмеження прав на освіту в залежності від громадянства, національності, мови чи інших чинників. Основні загальноосвітні програми включають: дошкільну, початкову загальну, основну загальну, середню (повну) загальну, спеціальну загальну рівні освіти.

Існуюча практика навчання громадян України у місцевих школах зводиться до: навчання у державних чи приватних закладах дошкільної та середньої освіти (переважно вірмено чи російськомовні класи); дистанційного освіти (за українськими програмами); поєднання цих форм навчання. У цьому контексті окремо повідомляємо, що на адресу Посольства не надходили скарги чи звернення по суті питання від представників української громади РВ.

12. Республіка Гана

У Республіці Гана середня освіта є обов'язковою та безкоштовною (для державних шкіл) для всіх дітей віком від 4 до 15 років, від дошкільного віку до

молодшої середньої школи. Цей мандат поширюється на всіх дітей, які проживають у Гані, незалежно від громадянства.

Таким чином, іноземні громадяни, які проживають у Гані, повинні зарахувати своїх дітей до школи протягом цих років. Проте вони мають можливість вибирати між місцевими державними школами, приватними закладами чи міжнародними школами, які навчаються за іноземними програмами, або ж здобувати освіту дистанційно (онлайн) в навчальних закладах України. Ключовою вимогою є те, що діти вікового діапазону обов'язкової освіти отримують формальну освіту, але відвідування місцевих (державних) середніх шкіл не є обов'язковим.

13. Грецька Республіка

Відповідно до п.3 ст.2 Закону Греції №1566/1985 відвідування дитячого садка, початкової та старшої школи є обов'язковим за умови, що учень не досяг 16 років. Особа, яка здійснює опіку або фактичний догляд за неповнолітньою особою і не бере на облік або не наглядає за нею щодо її навчання, карається позбавленням волі на строк до двох (2) років та штрафом.

Норми цього закону стосуються як громадян Греції так і осіб без громадянства та іноземних громадян, у тому числі громадян України, що перебувають у Греції під тимчасовим захистом.

14. Грузія

Стаття 3 Закону Грузії «Про загальну освіту» містить норму щодо відкритості та рівної доступності загальної освіти для усіх протягом усього життя, а у ст.12 Закону Грузії «Про правове становище іноземців» зазначено, що «іноземці, які перебувають в Грузії, мають право на здобуття освіти на рівні з громадянами Грузії, згідно з правилами, встановленими законодавством Грузії».

Разом з тим, в Грузії відсутня вимога для іноземців щодо обов'язковості навчання в місцевих закладах середньої освіти.

15. Королівство Данія

У березні 2022 року данським парламентом було ухвалено Спеціальний закон про тимчасовий дозвіл на проживання для осіб, переміщених з України (Special Act), який визначає правові рамки перебування українських біженців, зокрема з питань освіти. Відповідно до цього закону, а також загальної стратегії інтеграції в данське суспільство, усі діти шкільного віку (6–17 років), які мають тимчасовий дозвіл на проживання або планують перебувати в Данії понад 6 місяців, зобов'язані відвідувати школу. Основні положення:

- **Обов'язковість навчання.** Муніципалітети зобов'язані забезпечити дітям доступ до державних шкіл (folkeskole) або надати альтернативну освіту, що відповідає стандартам.

- **Інтеграційний контракт.** При розміщенні в комуні українська родина підписує інтеграційний контракт, що передбачає право на соціальні виплати за умови дотримання певних зобов'язань. Для дорослих — це участь у мовних курсах або працевлаштування, для дітей — відвідування школи.

- **Мовна підтримка.** Для полегшення адаптації дітей з України тимчасово дозволено формування окремих класів з навчанням українською або англійською мовами, навіть якщо зазвичай обов'язковою є данська мова навчання.

- **Відповідальність за невиконання.** Ігнорування вимоги про обов'язкове навчання може призвести до позбавлення сім'ї права на соціальну допомогу. У серйозних випадках органи опіки можуть розглядати питання про порушення прав дитини, оскільки в Данії обов'язкова освіта розглядається як базове право та обов'язок. У разі порушення права на освіту, діти в подальшому можуть бути вилученими соціальною службою Данії. Більш детальна офіційна інформація, де

зібрано актуальні матеріали щодо реалізації Спеціального закону, а також практичні інструкції для батьків і навчальних закладів розміщена за посиланнями: <https://www.uvm.dk/aktuelt/i-fokus/ukraine/ny-lovgivning-om-modtagelse-af-fordrevne-boern-og-unge> та <https://emu.dk/grundskole/saerlige-elevgrupper/elever-fra-ukraine?b=>

Таким чином, перебування дитини на тимчасовому захисті в Данії, а також у разі їх постійного проживання в цій країні, зобов'язує батьків забезпечити дитину можливостями здобути освіту.

16. Демократична Республіка Конго

Згідно зі звітами міжнародних організацій, у т.ч. UNICEF, щодо системи освіти в ДР Конго, навчання дітей у місцевих закладах загальної середньої освіти є обов'язковим протягом 6 років у віці з 6 до 12 років. Подальша освіта є факультативною.

Навчальні заклади країни мають численні проблеми соціально-побутового характеру, однією з яких є брак викладачів.

За останніми звітами згаданих організацій ситуація значно покращилась за останні роки, завдяки зусиллям керівництва держави і уряду.

Водночас, з огляду на безпекову ситуацію та наявність певних ознак ксенофобії щодо іноземців, діти іноземних громадян («експатів») відвідують переважно приватні міжнародні навчальні заклади початкової та середньої освіти, а вищу освіту здобувають поза межами ДР Конго.

Принагідно інформуємо, що в ДР Конго мешкає вкрай незначна кількість громадян України.

17. Естонська Республіка

В Естонії навчання дітей шкільного віку є обов'язковим для всіх осіб, які постійно проживають на території країни, включаючи іноземних громадян та осіб без громадянства (за винятком дітей дипломатичного персоналу). Відповідно до чинного законодавства, обов'язок здобувати освіту виникає з 7-річного віку (за умови, що дитині виповнюється 7 років до 1 жовтня поточного року) і триває до досягнення 18 років або завершення середньої чи професійної освіти — залежно від того, що настане раніше.

Цей обов'язок поширюється на всіх дітей, які проживають в Естонії, незалежно від громадянства, включаючи дітей іноземців, які мають дозвіл на проживання, а також осіб, що набули статусу біженців. Відповідальність за виконання цього обов'язку покладається на батьків або законних опікунів, які мають забезпечити регулярне відвідування дитиною закладу освіти та належні умови для її навчання.

У разі, якщо дитина не відвідує школу без поважних причин, місцева влада має право втрутитися, з'ясувати обставини та вжити заходів для забезпечення дотримання законодавства у сфері освіти.

Таким чином, іноземні громадяни, які постійно проживають в Естонії, зобов'язані забезпечити навчання своїх дітей у місцевих закладах загальної середньої освіти або визнаних альтернативних формах навчання (зокрема, домашнє навчання), за умови дотримання встановлених процедур.

18. Демократична Республіка Ефіопія, Республіка Джибуті, Сейшельські острови, Республіка Південний Судан, Федеративна Республіка Сомалі

Обов'язкові вимоги для іноземних громадян щодо навчання дітей у місцевих закладах загальної середньої освіти відсутні. Тобто, обов'язку навчання у місцевих школах для громадян будь-якої із іноземних країн немає.

19. Арабська Республіка Єгипет

Відповідно до чинного законодавства Арабської Республіки Єгипет в освітній сфері, зокрема Постанови Міністерства освіти АРЕ від 26.06.2014 №284 «Про правила зарахування іноземних студентів до єгипетських шкіл» (<https://egyptianlaws.com/?p=165566>), усі іноземні учні мають бути зараховані до державних або приватних закладів середньої освіти (згідно з їх приналежністю до тієї чи іншої категорії) на однакових умовах із єгипетськими громадянами, а саме, беручи до уваги їх вік та рівень підготовки (загальний бал), необхідний для прийняття на відповідний етап навчання.

Водночас указаний документ не містить положень щодо контролю за виконанням цієї вимоги, і такі механізми фактично відсутні на практиці.

Більшість іноземних учнів, які постійно проживають на території Єгипту, відвідують місцеві приватні школи. Частина українських школярів паралельно здобуває освіту в українських освітніх закладах за дистанційною формою навчання.

20. Республіка Індія, Бангладеш, Демократична Республіка Непал, Демократична Соціалістична Республіка Шрі-Ланка, Мальдівська Республіка

В зазначених країнах відсутні вимоги для іноземців щодо обов'язкового навчання у місцевих закладах освіти.

В Індії Конституція (ст.21А) та Закон про освіту зобов'язує місцеві органи влади забезпечувати право дітей на безкоштовну початкову освіту, незалежно від національності і громадянства. Однак, законодавчих вимог відвідувати освітні заклади дітьми – немає, дозволена домашня освіта. Діти, які навчаються не в школі, не можуть отримати сертифікат про середню освіту державного зразка, однак, вони можуть отримати міжнародний сертифікат IGCSE (International General Certificate of Secondary Education), після того як здадуть іспит у Національному інституті відкритої освіти (Examinations of the National Institute of Open Learning(NIOS)).

На Шрі-Ланці, Законом про освіту передбачено, що “кожна дитина повинна отримати освіту”. Водночас, відвідування школи не є обов'язковим ані для місцевих, ані для іноземних дітей, за умови, що дитина отримує належну структуровану освіту — це може бути, наприклад, домашнє навчання тощо.

У Бангладеш, Непалі та на Мальдівах законодавчо також не визначено обов'язкового відвідування освітніх закладів як громадянами, так й іноземцями.

21. Республіка Індонезія

Законодавством Республіки Індонезія не встановлено вимоги щодо обов'язкового навчання дітей-іноземців в місцевих закладах загальної середньої освіти.

За наявною у Посольства України в Індонезії інформацією, наразі 33 українські дітини здобувають освіту в дистанційному форматі в шкільних закладах України, перебуваючи на території Індонезії.

22. Республіка Ірак

На території Республіки Ірак відсутні обов'язкові вимоги для іноземних громадян щодо навчання їх дітей у місцевих закладах загальної середньої освіти. Натомість більшість українських дітей, що проживають в Іраку, водночас є громадянами Іраку, тому вимога навчання в місцевих закладах середньої освіти для них є обов'язковою.

23. Ісламська Республіка Іран

Відповідно законодавства Ісламської Республіки Іран, початкова школа (діти від 6 до 11 років), а також середня освіта (від 11 до 14 років) є безкоштовними та обов'язковими. Водночас, в країні перебування існує розвинута система початкової

та середньої освіти на комерційній основі. Проте, на законодавчому рівні обов'язковість навчання в них дітей-іноземців не регламентована.

24. Ірландія

Відповідно до ірландського законодавства, освіта є як правом, так і обов'язком для всіх дітей, які проживають в країні, незалежно від громадянства. Згідно з Законом про освіту та добробут 2000 року (Education (Welfare) Act 2000), навчання є обов'язковим для дітей віком від 6 до 16 років або до завершення трьох років навчання у закладі середньої освіти — залежно від того, що настане пізніше.

Система шкільної освіти в Ірландії складається з наступних рівнів:

- початкова школа (Primary Education, розпочинається, як правило, у віці 4–5 років, триває 8 років: від класу Junior Infants до 6-го класу, завершується приблизно у віці 12 років)
- середня школа (Post-Primary Education, починається орієнтовно з 12 років, перша стадія: Junior Cycle (1–3 рік навчання), далі йде перехідний рік (Transition Year) – необов'язковий, але рекомендований, потім Senior Cycle (5–6 рік навчання)).

Загалом навчання в школі триває до 17–18 років.

Іноземні діти мають право на безкоштовну освіту в державних школах Ірландії на тих самих умовах, що й громадяни Ірландії. Школи не мають права відмовляти в прийомі учням на підставі їхнього громадянства, релігії чи соціального статусу.

Враховуючи вищевикладене, Ірландія є однією з країн, де існує обов'язкова вимога для іноземних громадян забезпечити навчання своїх дітей у місцевих навчальних закладах.

25. Королівство Іспанія

Відповідно до чинного законодавства Іспанії, шкільна освіта є обов'язковою для всіх дітей віком від 6 до 16 років, які постійно проживають на території країни — включно з дітьми іноземних громадян. Діти громадян України, які мають чинний дозвіл на проживання в Іспанії, зобов'язані бути зарахованими до місцевих закладів загальної середньої освіти.

Для дітей, які не володіють іспанською мовою, у системі освіти Іспанії передбачені адаптаційні класи, що забезпечують інтенсивне вивчення мови, поступову інтеграцію в освітнє середовище та соціокультурну адаптацію. Ці класи широко застосовуються й для українських дітей.

26. Італійська Республіка

Відповідно до італійського законодавства, навчання дітей в закладах загальної середньої освіти є обов'язковим. Згідно інформації, поданої на офіційному сайті Міністерства освіти і заслуг Італійської Республіки (Ministero dell'Istruzione e del Merito della Repubblica Italiana), обов'язкова освіта охоплює вікову групу від шести до шістнадцяти років. Неповнолітні іноземці, які перебувають на території Італії, мають право на освіту незалежно від законного статусу їхнього перебування, у формі та порядку, передбачених для громадян Італії.

Неповнолітні іноземці, які підпадають під обов'язкову шкільну освіту, зараховуються до класу, що відповідає їхньому віку, якщо тільки педагогічна рада не ухвалить рішення про зарахування до іншого класу, беручи до уваги:

- освітню систему країни походження;
- рівень знань, навичок і підготовки;
- курс навчання, який вони пройшли в країні походження;
- здобуті освітні рівні.

Відповідальність за дотримання вимог законодавства щодо обов'язкового навчання покладається на батьків (або офіційних опікунів) неповнолітньої дитини.

Тоді як муніципалітети у відповідності до місця проживання та директори шкіл, в яких навчаються учні, несуть відповідальність за нагляд за виконанням цього обов'язку.

У випадку недотримання всіх вимог та обов'язків щодо здобуття загальної середньої освіти, батьки можуть бути притягнуті до кримінальної відповідальності.

27. Йорданське Хашимітське Королівство

У законодавстві Йорданського Хашимітського Королівства відсутні обов'язкові вимоги для іноземних громадян щодо навчання їхніх дітей у місцевих закладах загальної середньої освіти.

Нормами чинного законодавства країни перебування передбачено обов'язкову та безкоштовну базову освіту у державних навчальних закладах виключно для громадян Йорданії, а також за певних умов для дітей вихідців із Палестини.

28. Республіка Казахстан

В законодавстві Республіці Казахстан відсутні обов'язкові вимоги для іноземних громадян щодо навчання їхніх дітей у місцевих закладах загальної середньої освіти.

29. Канада

У Канаді освіта є обов'язковою для всіх дітей, які проживають на території країни, незалежно від їхнього громадянства чи імміграційного статусу. Це стосується також і дітей громадян України, які тимчасово перебувають у Канаді в межах федеральної програми Canada-Ukraine Authorization for Emergency Travel (CUAET).

Сфера освіти в Канаді повністю належить до компетенції провінцій і територій, а не федерального уряду. Відповідно, конкретні правила можуть незначно відрізнятися залежно від провінції. Утім, загальні принципи є спільними для всієї країни:

- Освіта є безкоштовною у державних школах для всіх дітей, включаючи дітей тимчасових резидентів;
- Обов'язкове навчання зазвичай охоплює вік від 6 до 16 років (у деяких провінціях — до 18 років);
- Батьки зобов'язані забезпечити відвідування дитиною школи або надати альтернативну форму навчання (наприклад, онлайн-школа, homeschooling – домашнє навчання), але лише за дозволом місцевого освітнього управління та лише у випадках, визначених місцевим законодавством.

Згідно з провінційним законодавством (наприклад, Education Act of Ontario, School Act of British Columbia, тощо), обов'язкове навчання поширюється на:

- громадян Канади,
- постійних резидентів,
- тимчасових резидентів, включаючи біженців, студентів, працівників і членів їхніх родин,
- осіб із гуманітарним статусом або спеціальними дозволами, включно з українцями, які прибули за програмою CUAET.

Враховуючи вищезазначене, українські діти, які перебувають у Канаді, зобов'язані бути зарахованими до місцевих державних шкіл або отримувати освіту в альтернативній формі. Місцеві органи освіти надають повну підтримку у реєстрації таких дітей до шкіл, часто у супроводі мовної підтримки, адаптаційних програм та психологічної допомоги.

30. Республіка Кенія

Відповідно до Закону Кенії про базову освіту №14 від 2013 р. обов'язковою є початкова освіта, навчання починається з 6 років та триває 8 років. Громадяни Кенії, а також іноземці мають можливість навчання у місцевих державних школах.

Разом з тим, більшість іноземців надають перевагу приватним школам чи міжнародним школам, навчання в яких відбувається згідно з іноземними навчальними програмами.

31. Киргизька Республіка

Обов'язкова вимога навчання дітей у місцевих закладах загальної середньої освіти для іноземних громадян у Киргизькій Республіці відсутня.

32. Китайська Народна Республіка

На території Китайської Народної Республіки обов'язкові вимоги для іноземних громадян щодо навчання їх дітей у місцевих закладах загальної середньої освіти відсутні.

33. Республіка Корея, Монголія

Відповідно до Постанови про виконання Закону про початкову та середню освіту (Enforcement Decree of the Elementary and Secondary Education Act), у Республіці Корея здобуття початкової (6 років) та молодшої середньої освіти (3 роки) є обов'язковим і безкоштовним для всіх дітей віком від 8 до 16 років. Старша середня освіта (вікова група 17–19 років) не є обов'язковою, однак держава також забезпечує її безкоштовне надання.

Разом із тим, вимога обов'язкового здобуття загальної середньої освіти не поширюється на іноземних громадян, які тимчасово або постійно перебувають на території Республіки Корея. Громадяни України, за наявності відповідного бажання та документів, мають право вільно вступати до корейських шкіл. Однак варто враховувати, що навчання відбувається корейською мовою, що може ускладнювати адаптацію для дітей, які нею не володіють. У зв'язку з цим більшість іноземних учнів обирають міжнародні школи, які, як правило, є платними.

За даними Посольства України в Кореї, станом на сьогодні на території Республіки Корея перебуває близько 5 400 громадян України. Евакуйовані громадяни України на території Республіки Корея відсутні. Освітні потреби громадян України в закладах освіти РК забезпечуються на загальних підставах.

Переважну більшість громадян України в Кореї становлять особи корейського походження та члени їхніх родин, які здебільшого переїхали з Миколаївської, Херсонської, Запорізької, Дніпропетровської та Одеської областей. Після початку повномасштабного вторгнення росії в Україну Республіка Корея надала дозвіл на в'їзд і тимчасове перебування понад 4 300 громадянам України корейського походження.

У контексті інтеграції іноземців до освітнього середовища особлива увага в Республіці Корея приділяється етнічним корейцям, які прибули з-за кордону, зокрема й з України. Для них реалізуються окремі програми підтримки, що мають на меті полегшити адаптацію до мовного, освітнього та соціального середовища.

У законодавстві Монголії відсутня вимога стосовно обов'язковості навчання дітей іноземних громадян у місцевих закладах загальної середньої освіти.

34. Королівство Саудівська Аравія

На території Саудівської Аравії відсутні обов'язкові вимоги для іноземних громадян щодо навчання їхніх дітей у місцевих закладах загальної середньої освіти.

35. Держава Кувейт

Відповідно до Закону Держави Кувейт №11 від 1965 р. та Наказу міністерства освіти Кувейту №28 від 2011 р., початкова та середня освіта є обов'язковою.

Водночас, кувейтське законодавство не зобов'язує дітей іноземних громадян

навчатися у місцевих закладах загальної середньої освіти та не регулює спосіб контролю щодо факту навчання. Діти іноземців мають можливість навчатися як у державних, так і приватних школах у Кувейті, а також дистанційно у закордонних школах (домашнє навчання).

36. Латвійська Республіка

Перебування громадян України під захистом Латвії регулюється спеціальним Законом Латвійської Республіки «Про підтримку цивільного населення України», ухваленим 03.03.2022 року внаслідок повномасштабного російського вторгнення в Україну. Відповідно до статті 13¹ «Права цивільного населення на освіту», навчання у дошкільних та загальноосвітніх закладів у Латвії для громадян України викладено як право. При цьому ч.1 ст. 4 Закону ЛР «Про освіту» визначає, що освіта здобувається у формі очного навчання, дистанційного навчання, заочного навчання, екстернату або іншим способом, що дозволяє громадянам України в Латвії перебувати на дистанційному навчанні в українських закладах освіти.

Водночас, з червня 2024 року в Сaeймі Латвії перебувають на розгляді зміни до зазначеного Закону, ініційовані Міністерством освіти і науки Латвії, якими пропонується запровадити обов'язкове відвідування українськими дітьми дошкільних та шкільних навчальних закладів Латвії. Законопроект уже пройшов два з трьох читань у Сaeймі. Проте, у зв'язку з наявністю у юридичного департаменту Сaeйми Латвії низки зауважень, запропоновані зміни наразі перебувають на доопрацюванні у профільних комітетах парламенту.

37. Литовська Республіка

Згідно з отриманою інформацією від Міністерства освіти, науки і спорту Литовської Республіки, відвідування шкіл є обов'язковим для всіх дітей, включаючи дітей іноземних громадян, у віці від 7 до 16 років.

Українські діти мають такі самі права на навчання у школах та дошкільних закладах, як і литовські діти.

Станом на 2025 рік у Литві функціонують чотири приватні школи, які отримали акредитацію Міністерства освіти, науки та спорту Литовської Республіки на викладання українською мовою відповідно до навчальних програм України та Литви. Це:

- ГО Міжнародна українська школа Литви, яка має відділення у Вільнюсі, Каунасі, Клайпеді, Шяуляї та Панявежисі;
- Харківська школа «Гравітація» (м. Вільнюс);
- Українське відділення приватної школи «Героям слава» (м. Каунас);
- ГО «Східно-європейська школа» (м. Клайпеда).

Крім того, у низці державних шкіл у Вільнюсі, Клайпеді та Шяуляї відкриті українські класи.

Загалом понад 2,6 тис. з більш ніж 9 тис. українських школярів у Литві здобувають освіту в українських школах.

38. Малайзія

Відповідно до чинного законодавства Малайзії та інформації МОН Малайзії, навчання дітей іноземних громадян у місцевих державних школах не є обов'язковим. Іноземні батьки мають право самостійно обирати форму здобуття освіти для своїх дітей — у тому числі міжнародні або приватні школи, домашнє навчання.

Таким чином, вимога щодо обов'язкового навчання дітей іноземців у місцевих закладах загальної середньої освіти у Малайзії відсутня.

39. Королівство Марокко

Законодавством Королівства Марокко не встановлено чітких вимог щодо

обов'язкового навчання дітей-іноземців у місцевих закладах загальної середньої освіти. Втім, середня освіта в Марокко є обов'язковою; існує можливість обрати за власним вибором державний безкоштовний навчальний заклад або приватний заклад середньої освіти як місцевий так і міжнародний.

40. Республіка Мозамбік

Право на освіту закріплено в Конституції Республіки Мозамбік в статті 88: «В Республіці Мозамбік освіта є правом та обов'язком кожного громадянина».

В статті 7 Закону Республіки Мозамбік № 18/2018 «Про систему національної освіти» визначено: «Середня освіта є обов'язковою з 1 класу по 9 клас», що передбачає обов'язок батьків зареєструвати дитину в місцевих навчальних закладах та забезпечувати відвідування школи.

Відповідно до законодавства Мозамбіку, в тому числі Закону № 23/2022 «Про правовий режим іноземних громадян», іноземці, які проживають на територію Мозамбіку зобов'язані виконувати вимоги місцевого законодавства (ст.4).

Держава гарантує безоплатність навчання в державних закладах середньої освіти. Водночас, на території Мозамбіку функціонують міжнародні школи, зареєстровані відповідно до вимог місцевого законодавства, навчання в яких фінансується за рахунок коштів батьків.

Отримання дистанційної освіти в онлайн школах іншої країни не заборонено, проте не звільняє від обов'язку відвідувати навчальні заклади, які зареєстровані на території Мозамбіку.

41. Республіка Молдова

Згідно зі статтею 13 Кодексу про освіту Республіки Молдова, обов'язкова освіта починається з підготовчої групи в дошкільному закладі та закінчується в середній школі. Обов'язкова освіта закінчується у віці 16 років. Батьки або інші законні опікуни, а також органи місцевого самоврядування першого і другого рівня несуть відповідальність за обов'язкове навчання дітей до 16 років.

Міністерство освіти і досліджень розробляє, затверджує та контролює дотримання правил обов'язкового зарахування/навчання дітей шкільного віку.

Разом з тим, станом на цей час здобуття освіти в молдовських дошкільних та шкільних закладів для дітей іноземних громадян, у т.ч. громадян України, не є обов'язковою вимогою.

42. Федеративна Республіка Нігерія

Нігерійське законодавство встановлює обов'язкову базову освіту для всіх дітей певного віку, незалежно від їхнього громадянства. Закон в частині освіти не містить конкретних норм, які регулювали б навчання іноземців. Однак, виходячи з того, що іноземні резиденти повинні дотримуватися всіх законів Нігерії, включаючи вимоги щодо обов'язкової освіти дітей, ігнорування освітнього обов'язку може розглядатися як порушення місцевого законодавства.

Водночас зазначимо, що за інформацією Посольства значна кількість нігерійських сімей ігнорують освітній обов'язок з різних причин (ідеологічні, релігійні, необхідність залучення дітей до роботи з метою забезпечити сім'ю). Особливо широко така практика розповсюджена на півночі країни.

43. Королівство Нідерланди

У Нідерландах вимога обов'язкової освіти передбачена у Законі про обов'язкову освіту від 1969 року.

Стаття 2 зазначеного закону передбачає, що батьки або законні опікуни зобов'язані зареєструвати своїх дітей шкільного віку в школу.

Усі діти віком від п'яти до шістнадцяти років, які проживають у Нідерландах, зобов'язані відвідувати школу.

Обов'язок зареєструвати дитину в школу починається з першого навчального дня місяця, що настає після місяця, у якому дитині виповнилося п'ять років.

Обов'язкова освіта триває до кінця навчального року. Якщо дитині виповнилося шістнадцяти років, вона повинна завершити навчальний рік, який триває з 1 серпня по 31 липня.

Молоді люди віком від 16 до 18 років, які ще не отримали початкової кваліфікації (диплом про повну загальну середню освіту, доуніверситетську освіту або середню професійну освіту), повинні отримати відповідну кваліфікацію, відвідуючи денну форму навчання. Їм заборонено працювати повний робочий день.

Ці правила стосуються всіх дітей, незалежно від громадянства, зокрема й дітей шукачів притулку чи інших іноземців.

Просимо врахувати.

44. Федеративна Республіка Німеччина

Німеччина належить до тих країн, де шкільна освіта є законним правом і обов'язком усіх дітей та молоді. Таке право закріплене в розділі 2 Основного закону Федеративної Республіки Німеччина та передбачає, що кожна дитина та молода людина повинна здобути освіту. Обов'язкова шкільна освіта поширюється на всіх дітей і молодих людей, які мають основне місце проживання в Німеччині, і, як правило, триває до закінчення загальноосвітньої школи, тобто до досягнення 18-річного віку.

Обов'язкова шкільна освіта в Німеччині поділяється на денну (загальну обов'язкову школу) та заочну (обов'язкову професійну школу).

Обов'язкове шкільне навчання, як правило, починається для всіх дітей, коли їм виповнюється шість років, і зазвичай триває дев'ять повних шкільних років (десять повних шкільних років у федеральних землях Берлін, Бранденбург, Бремен та Тюрингія, а також дев'ять або десять повних шкільних років у Північному Рейні-Вестфалії, залежно від тривалості освітньої програми).

Обов'язкова шкільна освіта передбачає регулярне відвідування уроків та інших обов'язкових шкільних заходів. Відповідальність за виконання цього обов'язку несуть як учні, так і їхні батьки, а також навчальні заклади в контексті обов'язкової професійної освіти. Дотримання відвідування школи контролюється керівництвом навчального закладу і, в разі необхідності, може бути забезпечено шляхом застосування різних заходів до учня, батьків або навчального закладу.

Після завершення обов'язкової загальної середньої освіти молоді люди, які не відвідують денну загальноосвітню або професійну школу на рівні гімназії, підлягають обов'язковому неповному навчанню (обов'язковій професійній освіті). Це, як правило, трирічне навчання з неповним робочим днем, залежно від тривалості навчального контракту за визнаною навчальною професією.

Обов'язкове навчання також поширюється на дітей та молодь з обмеженими можливостями.

45. Королівство Норвегія

Відповідно до Закону Норвегії про початкову та середню освіту всі діти, які, ймовірно, перебуватимуть на території Норвегії понад три місяці, зобов'язані відвідувати початкову та середню школу.

Цей обов'язок стосується всіх українських дітей, незважаючи на те, чи батьки отримали тимчасовий колективний захист в Норвегії, чи чекають на ухвалення такого рішення.

Право на шкільне навчання має бути реалізовано якнайшвидше та не пізніше трьох місяців після прибуття дитини до Норвегії. У разі необхідності, через велику кількість дітей-переселенців з України, Міністерство освіти і науки Норвегії може

видати розпорядження про тимчасове продовження тримісячного терміну.

За організацію шкільного навчання відповідає муніципалітет в якому проживає дитина. Дитина, яка приїжджає до Норвегії, повинна бути зарахована до класу, який відповідає її віку. Муніципалітет може робити винятки, якщо проведене оцінювання показує, що дитину слід зарахувати до молодшого класу.

Учні, які не володіють норвезькою мовою, мають право на спеціальне навчання, доки дитина не матиме достатньо навичок норвезької мови, щоб продовжувати звичайне навчання в школі.

Шкільне навчання є безкоштовним, також школа забезпечує необхідними навчальними матеріалами.

46. Об'єднані Арабські Емірати

Згідно із Федеральним законом №39 від 2022 р. «Про обов'язкову освіту», початкова середня освіта є обов'язковою для всіх іноземних громадян, які на постійній основі проживають на території ОАЕ. Стаття 8 передбачає ув'язнення або штраф у розмірі від 2 до 50 тисяч еміратських дирхамів (550-13660 дол. США) за порушення положень зазначеного закону. Штраф може бути подвоєний, якщо обвинувачений не виконав рішення суду про зарахування дитини до школи.

47. Султанат Оман

На території Султанату Оман відсутні обов'язкові вимоги для іноземних громадян щодо навчання їхніх дітей у місцевих закладах загальної середньої освіти

48. Республіка Перу

Законодавство Республіки Перу не містить норм щодо обов'язковості надання шкільної освіти для дітей іноземців. Водночас діти іноземці в Республіці Перу мають право здобувати шкільну освіту, як в приватних, так і в державних закладах освіти.

49. Республіка Польща

Діти-громадяни України, які користуються спеціальним статусом УКР, зобов'язані виконувати так званий «шкільний обов'язок» шляхом відвідування польських закладів середньої освіти. Така вимога передбачається Законом РП від 15 травня 2024 року про внесення змін до Закону про допомогу громадянам України у зв'язку зі збройним конфліктом на території цієї країни та деяких інших законів, який набув чинності 01 липня 2024 р.

50. Португальська Республіка

Португалія входить до переліку держав, в яких навчання у закладах загальної середньої освіти іноземних громадян є обов'язковим, зокрема, це регулюється законом № 176/2012 від 2 серпня 2012 року. Малолітні іноземні громадяни, незалежно від того, чи мають вони легальний статус перебування в країні, мають право на освіту як й громадяни Португалії.

Цей закон визначає обов'язок батьків забезпечити освіту для дітей незалежно від громадянства чи імміграційного статусу, зокрема, положенням статті 6 «Обов'язковість зарахування та відвідування навчального закладу» визначено таке:

«1. Усі учні віком від 6 до 18 років повинні відвідувати навчання в рамках обов'язкової шкільної освіти відповідно до положень цього декрету-закону.

2. Обов'язкова шкільна освіта передбачає:

а) для особи, відповідальної за виховання дитини, обов'язок зарахувати дитину до закладів державної освітньої мережі, до закладів приватної або кооперативної освіти або до закладів освіти і професійної підготовки, визнаних компетентними органами;

б) для учня — обов'язок відвідувати навчання;

3. Обов'язок зарахування поширюється також на домашнє навчання та дистанційну освіту, без шкоди для положень відповідних правових актів.

4.Обов'язкова шкільна освіта припиняється:
а) з моменту отримання диплома про завершення середньої освіти; або
б) незалежно від отримання диплома будь-якого рівня освіти — в навчальному році, у якому учень досягає 18-річного віку...

6. Учні з особливими освітніми потребами, які проходили початкову освіту за індивідуальною навчальною програмою, згідно з пунктом е) частини 2 статті 16 Декрету-закону № 3/2008 від 7 січня, продовжують навчання у середній школі відповідно до цього законодавчого положення.

7. У разі невиконання обов'язків щодо зарахування та відвідування, передбачених цим актом, застосовуються чинні правові норми».

Навчання може здійснюватися в державних або приватних навчальних закладах, а також у сімейній формі за певних умов. При цьому, не існує винятків для дітей, які є іноземцями або нелегальними мігрантами, оскільки якщо дитина проживає на території Португалії, вона зобов'язана здобувати освіту.

Багато шкіл пропонують програми інтеграції та підтримки для іноземних учнів, щоб допомогти їм адаптуватися до нової освітньої системи та мовного середовища.

У разі невиконання обов'язку щодо забезпечення освіти дітей без обґрунтованої причини, відповідні органи можуть розпочати розгляд справи, що потенційно може вплинути на імміграційний статус родини.

Таким чином, у Португалії навчання у місцевих закладах середньої освіти відповідно до вікових вимог обов'язкової освіти є обов'язковим для всіх дітей у віці від 6 до 18 років незалежно від громадянства дитини, імміграційного статусу, місця народження.

51. Республіка Куба

В Республіці Куба відсутні обов'язкові вимоги для іноземних громадян стосовно навчання їх дітей у місцевих закладах загальної середньої освіти.

52. Республіка Кіпр

Відповідно до чинного законодавства Республіки Кіпр усі учні, які досягли у вересні віку 4 роки 8 місяців, зобов'язані відвідувати місцеві навчальні заклади. Відповідна норма поширювалась також і на українських дітей, які отримали статус тимчасового захисту на Кіпрі.

Водночас, з метою врегулювання цієї норми для українських школярів, Посольством було проведено низку зустрічей з керівництвом кіпрського Міносвіти, за результатами яких з 2 вересня 2022 року кіпрською стороною, у порядку виключення, було надано українським дітям, які тимчасово перебувають на території країни, право обирати або навчатися онлайн за українською освітньою програмою самостійно, або безперешкодно і безкоштовно відвідувати державні кіпрські загальноосвітні школи.

53. Республіка Кот-д'Івуар

У Республіці Кот-д'Івуар початкова та середня освіта є обов'язковою для усіх дітей віком від 6 до 16 років відповідно до ст. 2.1 Закону № 2015-635 від 07 вересня 2015 року. На практиці зазначена норма до іноземців не застосовується. Іноземні громадяни, які проживають у Кот-д'Івуарі, мають можливість обирати заклад навчання для своїх дітей з-поміж місцевих державних або міжнародних шкіл, а також приватних навчальних закладів.

54. Республіка Філіппіни

В Республіці Фліппіні відсутні обов'язкові вимоги для іноземних громадян стосовно навчання їх дітей у місцевих закладах загальної середньої освіти.

55. Республіка Руанда

Згідно зі статтями 33, 34 Закону Руанди «Про засади створення та функціонування дитячих садків, початкових та середніх шкіл», обов'язковою та безкоштовною в Руанді є початкова освіта для дітей, які досягли семирічного, а у разі доцільності - шестирічного віку. Курс початкової освіти триває шість років і складається із двох циклів по три роки.

Середня освіта в країні не є обов'язковою, і є платною.

Хоча цей закон і не визначає коло осіб, на яких поширюється його дія, на практиці до іноземців його не застосовують.

Таким чином, навчання українських дітей в місцевих закладах середньої освіти не є обов'язковим.

За наявною у Посольства інформацією, в місцевих школах Руанди на сьогодні навчається лише одна українська дитина.

56. Румунія

Відповідно до чинного законодавства Румунії, обов'язкова дошкільна та загальна середня освіта поширюється на дітей – громадян Румунії, а також на дітей іноземців, які мають постійне місце проживання на території Румунії.

Разом із тим, для отримання певних видів соціальної допомоги, пільг або виплат (зокрема, пов'язаних із підтримкою сімей з дітьми), однією з обов'язкових умов є офіційне зарахування дитини до акредитованого закладу дошкільної або загальної середньої освіти на місцевому рівні.

57. Республіка Сенегал, Гвінея, Гвінея-Бісау, Гамбія, Ліберія, Сьєрра-Леоне

У зазначених країнах відсутні вимоги щодо обов'язкового навчання дітей іноземців у місцевих закладах середньої освіти.

58. Республіка Сербія

Обов'язкова вимога навчання дітей у місцевих закладах загальної середньої освіти для іноземних громадян у Республіці Сербія відсутня.

59. Республіка Сінгапур

У Сінгапурі навчання дітей у місцевих закладах середньої шкільної освіти є обов'язковим, але не йдеться саме про державні школи та навчальні плани, засновані на освітніх стандартах країни перебування. Відтак, не можна вважати діючу у Сінгапурі систему середньої шкільної освіти спрямованою на сприяння інтеграції дітей іноземних громадян у місцевий соціум, якщо це не є добровільним вибором їхніх батьків.

Зокрема, у Сінгапурі загальна середня освіта є обов'язковою лише для дітей у віці 6-12 років. Але, попри відсутність законодавчих вимог, загальнопоширеною практикою як серед громадян країни, так і іноземців, що постійно чи тимчасово проживають у Сінгапурі, є здобуття повної середньої освіти (12-17 років), а, за бажанням, також і додаткової «передуніверситетської» шкільної підготовки (17-18 років).

Система закладів середньої шкільної освіти у Сінгапурі складається з державних шкіл, викладання в яких здійснюється згідно програм, розроблених у відповідності до рекомендацій Міністерства освіти Сінгапуру, та приватних міжнародних шкіл, навчальні програми яких орієнтуються на стандарти Великої Британії, США, ФРН, Канади, Франції тощо, а документи про освіту визнаються за межами Сінгапуру у системах освіти та працевлаштування відповідних країн.

Для дітей - громадян Сінгапуру обов'язковою вимогою є здобуття загальної

середньої освіти виключно у державних школах. Діти іноземних громадян можуть здобувати загальну середню освіту як у міжнародних школах (без обмежень), так і в державних школах Сінгапуру, проте є низка обмежень:

- при зарахуванні перевага надається спочатку дітям громадян Сінгапуру, потім дітям іноземців із дозволом на постійне проживання у Сінгапурі, та дітям громадян інших країн АСЕАН, а місця для дітей – громадян інших іноземних держав виділяються у дуже обмеженій кількості та по залишковому принципу;
- можливість для подання іноземцями заявки на зарахування дітей до державних шкіл Сінгапуру з 1 січня (дата початку навчального року) надається лише один раз на рік у чітко встановлені дати (як правило, кілька днів у травні чи червні);
- у державних школах Сінгапуру однією із обов'язкових дисциплін є викладання рідної мови (китайської, малайської чи тамільської – залежно від етнічної приналежності батька дитини). При цьому передбачається, що на дату зарахування учні вже мають певний рівень володіння рідною мовою та обізнані з культурою відповідної етнічної групи (наприклад, викладання китайської здійснюється китайською, а не у перекладі з англійської).

Усі освітні послуги надаються у Сінгапурі лише на платній основі. При цьому, навчання у державних школах є дешевшим (навіть для іноземних громадян, які не мають відповідних субсидій від сінгапурського уряду), ніж у міжнародних.

60. Бруней

У Брунеї обов'язкова шкільна освіта поширюється насамперед на громадян країни відповідно до Акту про обов'язкову освіту (Compulsory Education Act), який вимагає, щоб діти віком від 6 до 15 років відвідували урядову школу (або затверджену урядом приватну школу).

Діти іноземців автоматично не підпадають під ті самі вимоги щодо обов'язкової освіти, що й громадяни Брунею. Іноземці зазвичай обирають міжнародні школи, які орієнтовані саме на іноземних учнів та не вимагають обов'язкового вивчення релігійних дисциплін від дітей, які не є мусульманами (відповідно до національного законодавства, з листопада 2023 року у навчальні програми світських шкіл Брунею інтегровано окремі предмети з вивчення ісламу, а навчальні заклади вище рівня середньої освіти також зобов'язані здійснювати викладання державної ідеології БД – Малайської Ісламської Монархії).

Відтак, брунейські заклади середньої освіти орієнтовані на навчання громадян Брунею та не мають спеціальних програм з інтеграції дітей іноземців у брунейське суспільство.

61. Словацька Республіка

Станом на квітень 2025 в Словацькій Республіці відсутня вимога для громадян України, які отримали тимчасовий захист в СР, щодо обов'язковості навчання в місцевих закладах середньої освіти. Наразі обов'язкова дошкільна освіта та обов'язкове шкільне навчання поширюються лише на дітей-громадян СР та дітей іноземців із постійним місцем проживання в СР.

Водночас, з 01.09.2025 заплановано запровадження обов'язкової дошкільної освіти та шкільного навчання і для дітей-громадян України, які мають тимчасовий захист у Словацькій Республіці (<https://ukrajina.minedu.sk/30245-ua/informaciya/>).

62. Республіка Словенія

Словенське законодавство вимагає від усіх дітей шкільного віку відвідувати місцеву школу, необов'язково словенську, можна міжнародну, однак на території Словенії. Перший рік війни словенський уряд зробив виняток для українських дітей

і дозволив проходити курси словенської мови, при цьому продовжуючи навчання онлайн в українській школі. Після 1 року такі пільги скасовуються.

Також, після року перебування в Словенії скасовуються пільгові умови навчання в школах, які до цього дозволяли дітям не отримувати оцінки з предмету словенської мови, та більш толерантні умови щодо здачі іспитів словенською мовою.

Більшість дітей українців в Словенії таким чином здійснюють навчання в двох школах одночасно: в словенській, та в українській онлайн.

Варто зазначити, що навіть для дітей дипломатичних співробітників є вимога підтвердження запису дитини в словенську школу для того, щоб дитина могла отримати акредитацію в Словенії.

63. Соціалістична Республіка В'єтнам

В Соціалістичній Республіці В'єтнам та Королівстві Камбоджа відсутні обов'язкові вимоги для іноземних громадян стосовно навчання їх дітей у місцевих закладах загальної середньої освіти.

64. Сполучені Штати Америки

У США відсутня єдина федеральна система освіти. Натомість, кожен штат незалежно врегульовує це питання. Ще у 1852 році штат Массачусетс прийняв закон, який зобов'язував кожне місто відкрити школу граматики. Пізніше подібні закони були прийняті у інших штатах. У XX столітті рух за законодавче закріплення обов'язкової шкільної освіти пояснювався прагненням унеможливити залучення дітей до роботи у юному віці.

У 1952 році Верховний суд США у справі *Pierce v. Society of Sisters* закріпив принцип, що батьки мають право обирати для своїх дітей приватну або релігійну школу, але штат має право вимагати від батьків забезпечити своїй дитині певний рівень освіти.

Зараз у США усі діти шкільного віку, незалежно від їхнього громадянства або імміграційного статусу, повинні навчатися у публічній або приватній школах, або за затвердженою штатом програмою домашнього навчання.

У цьому контексті варто згадати рішення Верховного суду США 1982 року у справі *Plyler v. Doe*, згідно з яким штатам заборонено відмовляти дітям, які перебувають у США нелегально, у доступі до безкоштовної державної освіти на рівні загальноосвітньої школи. Це рішення не стосується вищої або спеціалізованої освіти.

Таким чином, усі діти, які перебувають на території США, включно з дітьми іноземних громадян (в тому числі й громадян України), зобов'язані навчатися в місцевих школах у віці, встановленому законодавством кожного окремого штату. Віковий діапазон обов'язкового шкільного навчання зазвичай коливається від 5–6 до 16–18 років залежно від штату. Детальніша інформація щодо вимог окремих штатів доступна на сайті U.S. Department of Education - <https://www.ed.gov/> та Education Commission of the States - <https://www.ecs.org/>. Загальні вимоги до обов'язкової освіти у США висвітлюються також у звітах National Center for Education Statistics (NCES) - <https://nces.ed.gov/>

У разі невиконання вимог щодо обов'язкового навчання, батьки або опікуни можуть бути притягнуті до відповідальності згідно з адміністративним або кримінальним законодавством штату. Зокрема, до правопорушень у цій сфері, за які на батьків покладається відповідальність, зазвичай відносять повторювану або постійну відсутність дитини в школі, невчасний запис дитини до школи тощо.

65. Республіка Таджикистан

В Республіці Таджикистан відсутня законодавчо встановлена норма щодо

обов'язкового навчання дітей іноземних громадян у місцевих закладах загальної середньої освіти.

Водночас, відповідно до п.10 ст.6 закону РТ "Про освіту" іноземні громадяни мають рівні з громадянами Таджикистану права на отримання дошкільного навчання та виховання, початкової, загальної основної та загальної середньої освіти.

66. Королівство Таїланд

На території Королівства Таїланд відсутні обов'язкові вимоги для іноземних громадян стосовно навчання їх дітей у місцевих закладах загальної середньої освіти або ліцензованих приватних школах загальної середньої освіти. В Законі про національну освіту (1999 р.) стверджується, що всі особи мають рівні права та можливості на отримання базової освіти, яка надається державою протягом не менше 12 років. Така освіта забезпечується на всій території країни, і повинна бути якісною та безкоштовною для всіх дітей, незалежно від того, є вони громадянами Таїланду, мігрантами без документів чи дітьми без громадянства. Іноземні діти можуть навчатися у державних школах Таїланду; у приватних школах (включно з міжнародними); на домашньому навчанні (homeschooling) – законно, але потребує реєстрації в Міністерстві освіти Таїланду.

Законодавство Лаоської Народно-Демократичної Республіки гарантує освіту для всіх дітей, включаючи іноземних, проте обов'язкового припису відвідувати саме місцеві державні школи немає. Іноземні громадяни можуть обирати між місцевими школами та міжнародними закладами освіти, залежно від потреб та обставин. Загалом у Лаосі обов'язкова освіта триває 9 років і охоплює початкову та нижчу середню школу.

У Республіці Союз М'янма обов'язкова освіта охоплює лише початковий рівень, тобто до приблизно 9-річного віку. Законодавство не містить чітких вимог щодо обов'язкового навчання дітей іноземних громадян у місцевих закладах загальної середньої освіти. Більшість іноземних громадян обирають міжнародні школи, які пропонують навчання англійською мовою. Іноземні діти можуть відвідувати місцеві школи, однак навчання там ведеться бірманською мовою, що може ускладнювати навчальний процес.

67. Об'єднана Республіка Танзанія

Відповідно до ухваленої Міністерством освіти, науки і технологій Об'єднаної Республіки Танзанія Політики у сфері освіти та навчання (Education and Training Policy / ETP), в Танзанії обов'язковою та безкоштовною є лише початкова освіта. Початкова освіта в Танзанії розділена на сім «стандартів», які відповідають віку від 7 до 13 років відповідно. Ця норма застосовується до усіх дітей відповідної вікової групи, незалежно від їхнього громадянства.

Проте, громадяни Танзанії, а також іноземці мають можливість вибирати між місцевими державними школами, приватними школами чи міжнародними школами, які послуговуються іноземними освітніми програмами, або ж здобувати освіту дистанційно (онлайн) в навчальних закладах інших країн.

Ключовою вимогою є те, що діти вікової групи від 7 до 13 років повинні здобувати початкову освіту, але відвідування місцевих (державних) середніх шкіл не є обов'язковим.

Здобувши початкову освіту, учні можуть здобувати базову середню освіту (O level) та повну середню освіту (A level) з 14 до 17 років та з 18 до 19 років відповідно. Середня освіта в Танзанії є безкоштовною, проте не обов'язковою.

68. Туніська Республіка

Законодавством Туніської Республіки не встановлено вимог щодо обов'язкового навчання дітей-іноземців у місцевих закладах загальної середньої освіти.

За наявною у Посольства України в Тунісі інформацією, наразі 15 українських дітей здобувають освіту в дистанційному форматі в шкільних закладах нашої держави, перебуваючи на території Тунісу.

69. Турецька Республіка

На законодавчому рівні в Туреччині не передбачено обов'язкової вимоги щодо навчання іноземних дітей виключно у місцевих закладах загальної середньої освіти.

Водночас, важливим фактором, що суттєво впливає на освітній процес українських дітей, які перебувають у Туреччині, є те, що Турецька Республіка не визнає дипломи та сертифікати про здобуту онлайн-освіту (в т.ч. дистанційно) для вступу до закладів вищої освіти. Ця норма є загальною та застосовується до всіх іноземних громадян, незалежно від країни їхнього походження.

У зв'язку з цим українські родини, діти яких мають намір у перспективі продовжити освіту в Туреччині, як правило, зараховують школярів до місцевих турецьких або міжнародних навчальних закладів. Водночас більшість з них також зберігають навчання у форматі дистанційної освіти в українських школах, з метою забезпечення безперервності українського освітнього процесу.

70. Туркменістан

Відповідно до чинного законодавства Туркменістану загальна середня освіта є обов'язковою для громадян Туркменістану. Щодо іноземних громадян, законодавство не встановлює прямої обов'язковості навчання їхніх дітей у місцевих закладах загальної середньої освіти. Проте, іноземні громадяни та особи без громадянства, які постійно проживають у Туркменістані, мають право на здобуття освіти в освітніх установах країни відповідно до законодавства та міжнародних договорів Туркменістану.

Таким чином, для іноземних громадян навчання дітей у місцевих школах не є обов'язковою вимогою на загальнодержавному рівні.

71. Угорщина

Відповідно до угорського законодавства, дошкільна та шкільна освіта є обов'язковою. § 45 (1) Закону СХС від 2011 року про національну державну освіту передбачає обов'язкове відвідування навчальних закладів та здобування обов'язкової освіти.

Обов'язкова освіта передбачає навчання дітей віком від 6-16 років в угорських закладах освіти. Важливим є те, що відповідно до Постанови Уряду № 363/2012 (XII. 17.) про Національну базову програму дошкільної освіти, відвідування дитячого садка є обов'язковим з трирічного віку. Метою і завданням освітнього процесу в дитячому садку є сприяння гармонійному фізичному і соціальному розвитку особистості дитини.

3 лютого 2022 року Уряд Угорщини прагне забезпечити освіту та виховання дітей дошкільного та шкільного віку, що прибули до Угорщини після початку російсько повномасштабного вторгнення і мають статус підзахисної особи, у рамках угорської шкільної системи відповідно до галузевого законодавства. Обов'язкова дошкільна та шкільна освіта забезпечується переважно в дитячих садках, що перебувають у підпорядкуванні місцевих органів влади, та в школах, що перебувають у підпорядкуванні держави.

Законом передбачена можливість для учнів, які не розмовляють угорською мовою, навчатись за умови, що вони відвідують лише уроки угорської мови

протягом одного навчального року і не вивчають жодних інших предметів. Виховання та навчання дітей, які розмовляють угорською мовою, переважно із Закарпаття, базується на угорській національній навчальній програмі. Обидві форми навчання переслідують ті ж самі дві мети:

з одного боку, забезпечити освіту і навчання дітей та учнів з числа українських вимушених переселенців у громаді,

а з іншого - сприяти їхній інтеграції в угорське суспільство.

Незважаючи на чіткі юридичні регламентації, існує відсоток українських дітей, які залишаються поза угорською системою освіти, що пояснюється труднощами з опануванням угорської мови.

72. Республіка Узбекистан

Законодавством Республіки Узбекистан не передбачено обов'язкового навчання дітей іноземних громадян у закладах загальної середньої освіти, що функціонують на території держави.

Разом з тим, згідно з відповідними статтями Закону Республіки Узбекистан "Про освіту", іноземні громадяни мають право на здобуття дошкільної освіти, початкової загальної освіти, основної загальної освіти та загальної середньої освіти нарівні з громадянами Республіки Узбекистан.

73. Республіка Хорватія

Згідно з хорватським законодавством громадяни України, які перебувають під тимчасовим захистом в Республіці Хорватія, мають та користуються рівними правами з хорватськими дітьми у питанні доступу до освітнього процесу. При цьому шкільна освіта для громадян України не є обов'язковою.

74. Фінляндська Республіка

Відповідно до Закону Фінляндії про обов'язкову освіту (1214/2020) діти з іноземним громадянством у віці 7-16 років зобов'язані навчатися у місцевих закладах загальної середньої освіти лише за наявності постійної реєстрації при муніципалітеті. У такому випадку відповідальність за відвідання школи дітьми покладається на законного опікуна.

У разі наявності дозволу на постійне проживання на підставі тільки тимчасового захисту - навчання для дітей категорії 7-16 років не є обов'язковим, проте рекомендованим.

Варто врахувати, що фінська сторона не забороняє паралельного навчання онлайн в українській школі, для всіх категорій дітей загальна середня освіта у Фінляндії є повністю безкоштовною, надаються підручники, інші навчальні матеріали та шкільне харчування. Крім того, відповідно до законодавства Фінляндії, за бажанням батьків/опікунів в школі надається можливість безкоштовно вивчати рідну мову. Викладання рідної мови проводиться два рази на тиждень у групі не менше чотирьох дітей. Місцем навчання може бути не власна школа дитини, а інша, що знаходиться неподалік.

75. Французька Республіка

Відповідно до закону Жуля Феррі від 28 березня 1882 року, освіта у Франції є обов'язковою. Ця вимога стосується як французьких, так і іноземних дітей, які проживають у Франції.

Відповідно до статті L131-1 Кодексу освіти, навчання є обов'язковим для всіх дітей з трьох до шістнадцяти років, які проживають у Франції. Це положення не перешкоджає застосуванню спеціальних норм, які передбачають довший період обов'язкового навчання.

Навчання може здійснюватися в державних або приватних навчальних закладах, а також у сімейній формі за певних умов.

Молодь віком від 16 до 18 років зобов'язана проходити професійне або інше

76. Республіка Чилі

Відповідно до чилійського законодавства базова та середня освіта є обов'язковими для всіх дітей, незалежно від їхнього громадянства чи міграційного статусу. Це стосується й іноземців, які проживають у країні, навіть якщо вони перебувають у ній нелегально.

Законодавство Чилі, а також різні постанови Міністерства освіти та Національного інституту з прав людини гарантують право на освіту для всіх неповнолітніх без дискримінації. Державні школи зобов'язані приймати іноземних учнів і не мають права вимагати чилійського посвідчення особи.

77. Чорногорія

В Чорногорії існує вимога навчання дітей у місцевих закладах загальної середньої освіти, в тому числі для іноземних громадян. Водночас за невиконання цієї вимоги відсутня будь-яка відповідальність.

78. Швейцарська Конфедерація

Відповідно до законодавств Швейцарської Конфедерації та Князівства Ліхтенштейн, обов'язок відвідувати місцеву школу поширюється на усіх дітей, яким виповнилось 4 роки та, які перебувають на території Швейцарії та Ліхтенштейну в незалежності від їх статусу.

79. Королівство Швеція

За інформацією Шведського національного агентства з питань освіти (*Skolverket*), діти віком від 6 до 16 років, які подали клопотання на отримання або вже отримали дозвіл на проживання згідно з Директивою ЄС 2001/55/ЄС про тимчасовий захист, але ще не були внесені до Шведського податкового реєстру (*Folkbokföring*), мають право на отримання шкільної освіти у Швеції, однак шкільна освіта для них не є обов'язковою.

Натомість, для українських дітей із дозволом на проживання, які вже були внесені до згаданого податкового реєстру, шкільна освіта є обов'язковою.

Разом з тим, на шведські муніципалітети покладається обов'язок стежити за тим, щоб усі діти, які проживають на території муніципалітету та зареєстровані в податковому реєстрі, були зараховані до шведської школи. Муніципалітети також зобов'язані надавати інформацію про доступні школи та пропонувати освіту всім дітям, які проживають на їхній території та мають право на освіту в Швеції, незалежно від статусу їхньої реєстрації в податковому реєстрі країни.

80. Японія

Відповідно до Основного закону про освіту, в Японії обов'язковою є «базова» середня освіта. Вона поділяється на два етапи: початкова освіта (6 років) і базова середня освіта (3 роки). Тобто, обов'язковою є освіта протягом 9 років. Школи можуть бути як державними (безкоштовні), так і приватними (платні). Право на безкоштовну освіту забезпечується усім, в тому числі і громадянам інших держав.